

Zeldzame vogels in België in 2010

Achtendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

Wouter Faveyts, Joris Elst en de leden van het BAHC

In het BAHC-jaarrapport voor 2010 is de Kleine Regenwulp ongetwijfeld de uitschieter. Andere blikvangers zijn onder meer de gevallen van Siberische Taling, Grote Trap en Izabeltapuit.

Grote Trap *Otis tarda*. 26 februari 2011. Lebbeke (O). Bijna 25 jaar na het laatste geval dook eind 2010 opnieuw een Grote Trap op in België. De vogel liet zich tot begin maart 2011 door tal van waarnemers bewonderen. (Foto: Johan Buckens)

Inleiding

Dit rapport, dat werd opgesteld door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité (BAHC) en de Commission d'Homologation (CH), behandelt de aan homologatie onderworpen vogeltaxa die in 2010 werden waargenomen op Belgisch grondgebied. Het BAHC beoordeelde de Nederlandstalige gevallen, de CH de Franstalige. Enkele recent behandelde oudere gevallen zijn eveneens opgenomen.

De werking van het BAHC en de opname van gevallen in een jaarrapport zijn in grote mate afhankelijk van de snelheid waarmee waarnemers hun waarnemingen indienen voor beoordeling. Het BAHC heeft recent actief het indienen voor homologatie aangemoedigd.

Dat gebeurt onder meer door waarnemers van zeldzame soorten rechtstreeks te contacteren met de vraag om hun geval in te dienen. Die aanpak lijkt vruchten af te werpen. Niettegenstaande moeten we vaststellen dat nog steeds een aanzienlijk percentage van de gevallen nooit wordt ingediend bij het BAHC. Dat is erg jammer, want het is belangrijk dat er een zo volledig mogelijk overzicht bestaat van het aantal gevallen van zeldzame soorten. De Belgische avifauna is voortdurend in beweging: de status van heel wat soorten is de voorbije decennia sterk veranderd en dat zal in de toekomst niet anders zijn. Voor het opvolgen van de status van zeldzame soorten is de werking van het BAHC onmisbaar.

Recente beslissingen van het BAHC

Sinds het vorige rapport heeft het BAHC volgende operationele beslissingen genomen:

Aanpassingen aan de lijst van beoordeelsoorten

Met het oog op het toekomstige jaarrapport voor 2011 willen we er nog eens aan herinneren dat vanaf 1 januari 2011 Bonte Kraai *Corvus corone cornix* een nieuwe beoordeelsoort is, terwijl Reuzenstern *Hydroprogne caspia* vanaf dan geen beoordeelsoort meer is (Faveyts et al. 2011).

Visiedocument over dubieuze soorten

Het BAHC heeft sinds de publicatie van het vorige rapport gewerkt aan de opmaak van een visiedocument over zgn. 'dubieuze' soorten. Eén van de grootste uitdagingen voor het BAHC is het beoordelen van gevallen van vogelsoorten die in staat worden geacht om België in een wilde staat te bereiken, maar die tevens frequent in gevangenschap worden gehouden. Dit document heeft als doel richtlijnen vast te leggen voor de beoordeling van ruim dertig dubieuze soorten. Deze richtlijnen moeten toelaten om in de toekomst meer onderbouwd en consequent om te gaan met gevallen van die soorten. De afronding van het document is voorzien in de loop van 2012. De publicatie zal gebeuren op de website van het BAHC.

Het opstellen en indienen van verslagen

Hoewel veel waarnemers positief reageerden op onze gerichte vragen om documentatie, werd toch nog een groot deel van de in 2010 waargenomen zeldzame soorten (nog) niet ingediend. In sommige gevallen is dit omdat de waarnemer onvoldoende vertrouwd is met de vogeltopografie of de terminologie die gebruikt wordt in beschrijvingen en daardoor opziet tegen het opstellen van een verslag. Het BAHC is steeds bereid om in dat geval te helpen. Waarnemers kunnen een kladversie van hun verslag naar Miguel Demeulemeester (*wheatear32@hotmail.com*) mailen. Deze voorziet de tekst van de nodige commentaar waarna de waarnemer een aangepast versie kan indienen.

Het is ook mogelijk om een verslag in te dienen louter op basis van foto's en/of veldschetsen. Een speciaal formulier is hiervoor voorzien op onze website. Het BAHC roept uitdrukkelijk op om nog niet-ingerichte gevallen van zeldzame soorten of ondersoorten alsnog over te maken aan het BAHC, ook als deze helemaal niet recent zijn. Alleen op die manier kan de lijst van Belgische vogels zo volledig en up-to-date mogelijk worden gehouden.

Wie een verslag heeft ingediend, krijgt zo snel mogelijk bericht of de beschrijving al dan niet aanvaard werd. Wie meer uitleg wil over de beslissing van het BAHC, kan dit vragen aan de leden van het BAHC.

Hoewel het indienen van verslagen door de waarnemers van een zeldzame vogel nog steeds de meest aangewezen manier blijft om een geval voor te leggen, heeft het BAHC sinds 2009 de beslissing genomen om waarnemingen die zijn ingevoerd op www.waarnemingen.be te beoordelen zonder dat deze gevallen formeel zijn ingediend. Deze werkwijze is in het bijzonder handig voor waarnemingen die vergezeld zijn van foto's. Meer uitleg over deze beslissing is te vinden in Faveyts et al. 2011.

Dankwoord

Het BAHC dankt eerst en vooral *Natuurpunt Studie* vzw, voor het dragen van de werkings- en publicatiekosten van het BAHC. Verder kunnen wij opnieuw dankzij een goede samenwerking met de *Commission d'Homologation* (CH) een rapport voor heel België aanbieden. De taal van de waarnemer bepaalt door welk homologatiecomité een waarnemingsformulier beoordeeld wordt. Niet in het

minst wensen we alle waarnemers te bedanken die één of meerdere verslagen hebben ingediend die beoordeeld werden voor dit verslag. De volgende BAHC- / CH-leden hebben meegewerkt aan het beoordelen van de gevallen die in dit rapport zijn opgenomen:

BAHC: Johan Buckens, Peter Collaerts, Miguel Demeulemeester, Joris Elst, Wouter Faveyts, Tom Goossens, Joost Mertens en Geert Spanoghe.
CH: André Burnel, Alain De Broyer, Christophe Gruwier, René-Marie Lafontaine, Jacques-André Leclercq, Thibault Mariage, Laurent Raty, Xavier Vandevyvre en Frédéric Vanhove.

GEBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST / Use of the systematic list

Dit rapport volgt de soortenindeling zoals uiteengezet in *Oriolus* 61:25-39.

Informatie weergegeven voor elk geval

Per geval worden de volgende gegevens vermeld: 1) een cijfer tussen haakjes dat weergeeft het hoeveelste geval het is van de soort in kwestie (voor een beperkt aantal soorten ontbreekt dit overzicht nog); 2) de datum / data van het geval; 3) de naam van het gebied waar het geval werd vastgesteld (voor zover gekend); 4) de naam van de (deel)gemeente, met vermelding tussen haakjes van de provincie; 5) informatie over aantal, geslacht en/of leeftijd van de vogel(s) in kwestie (voor zover te bepalen) en 6) de naam van de opsteller van het verslag. Waar het BAHC op eigen initiatief een verslag heeft opgesteld op basis van online informatie wordt dit weergegeven door de vermelding 'verslag BAHC'.

Tekens en afkortingen/Signs and abbreviations

10 Provincies/10 Provinces

(A)	Antwerpen	(Lx)	Luxembourg
(Br)	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	(N)	Namur
(BW)	Brabant Wallon	(O)	Oost-Vlaanderen
(H)	Hainaut	(VB)	Vlaams Brabant
(L)	Limburg	(W)	West-Vlaanderen
(Lg)	Liège		

Geslacht, Leeftijd & Kleed/Sex, Age & Plumage

m.	mannetje/male
v.	vrouwtje/female
1e kj	eerste kalenderjaar/first calendar year
1e kj+	eerste kalenderjaar of ouder/first calendar year or older
ad.	adult
juv.	juveniel/juvenile
imm.	immatuur/immature

Trekrichingen worden aangeduid met universele afkortingen: N = noord, NE = noordoost, NNE enz./migrating birds are marked as N = North, NE = North East, NNE etc.

(Deel)gemeentenamen dienen geïndexeerd te zijn op de meest recente overzichtskaart van administratief België (NGI, 1995), en worden cursief gedrukt. Plaatsnamen in Vlaanderen en in tweetalige gemeenten zijn in het Nederlands; plaatsnamen in Wallonië zijn in het Frans.

Names of municipalities must be indexed on the most recent municipality map (NGI, 1995). Names of municipalities in Flanders and bilingual municipalities are in Dutch. Walloon municipalities are in French.

Telling van de gevallen

De telling van het aantal gevallen per soort gebeurt in eerste instantie volgens de Voorlopige lijst van Belgische vogels (De Smet, onuitge-

geven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Het aantal gevallen op basis van deze lijst is vervolgens aangevuld met het aantal gehomologeerde gevallen sinds de opmaak van de lijst. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Het BAHC is momenteel nog bezig de telling te herzien en fouten te verbeteren.

Bij vrijwel alle soorten vindt men achter de soortnaam drie cijfers tussen haakjes:

1. het eerste cijfer staat voor het aantal exemplaren in de periode 1800-1949 (B-lijst);
2. het tweede cijfer staat voor het aantal exemplaren in de periode 1950-2009 (A-lijst);
3. het derde cijfer staat voor het aantal exemplaren in 2010.

Voor een beperkt aantal soorten zijn deze cijfers momenteel om verschillende redenen niet beschikbaar. Het is de bedoeling hieraan in de toekomst snel te verhelpen.

Een cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling.

Voor de betekenis van de verschillende categorieën wordt verwezen naar de handleiding op de website van het BAHC (http://www.bahc.be/documenten/BAHC-handleiding_2010.pdf).

Count

The count of records for every species is based on the Preliminary List of Belgian Birds (De Smet, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficiently trustworthy information on date (at least the month) or location (at least the province) are included. In addition, records which have been accepted after the compilation of this list have been added.

For almost every species the species name is followed by three figures in brackets:

1. Number of individuals from 1800-1949;
2. Number of individuals from 1950-2009;
3. Number of individuals from 2010.

For a limited number of species, no such figures are available yet. We aim to remedy this as soon as possible.

A number in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count.

Contact BAHC p/a Vandegehuchte Marnix , Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020, Oostkamp
Tel. 050 827260 - GSM 0486 393756,
E-mail: marnix.vandegehuchte@telenet.be
Formulieren en algemene informatie: <http://www.bahc.be/>

SYSTEMATISCHE LIJST

1. Aanvaarde gevallen

Dwerggans *Anser erythropus* (1,80,4)

- (82) 9 januari, Uitkerke (W), 1 ad. (verslag D. Botteldoorn)
(83) 4 – 7 februari, Eibroekvaartweiden, Oostkerke/Hoeke (W), 1 2KJ (verslag J. Buckens)
(84) 7 – 10 maart, Dievegat, Knokke (W), 1 ad. (verslag BAHC)
(85) 3 november – 7 december, Doelpolder, Doel (O), 1 ad. (verslag B. Deduytsche)

Met vier aanvaarde gevallen is 2010 een vrij goed jaar, maar niet uitzonderlijk. De drie nieuw aanvaarde gevallen van begin 2010

brenge het totaal voor de winter 2009-2010 op vier. Dat is net boven het gemiddelde van drie vogels per winter dat werd berekend op basis van 45 winters voor 2005 (De Smet 2005). Het totaal voor de winter 2010-2011 zal afhangen van het aantal aanvaarde gevallen voor begin 2011 (nog niet bekend op het moment van schrijven). Met slechts één aanvaard geval voor het einde van 2010 lijkt 2010-2011 voorlopig geen uitzonderlijke winter te zijn geweest, ondanks de zeer hoge aantallen ganzen die door zware sneeuwval in België terecht kwamen. Dit contrasteert met enkele strenge winters in de jaren '90: 1995-1996, 1996-1997 en 1997-1998 (resp. 19, 15 en 12 ex.).

Witbuikrotgans *Branta bernicla hrota* (-,-,93)

- 2 januari, Knokke (W), 1 ex. (verslag BAHC)
3 – 31 januari, Nieuwpoort (W), max. 7 ex. (verslag P. Adriaens)
23 – 24 januari, Wenduine (W), 3 ad. (verslag G. Rappé)
19 december – 5 maart 2011, vrijwel uitsluitend in de kustzone (W) en daarnaast één geval in Watervliet (O), invasie van in totaal 82 ex. (registratie BAHC)

Witbuikrotgans *Branta bernicla hrota*. 4 januari 2010. Nieuwpoort (W). 2010 was het beste jaar tot nu toe voor deze Hoog-Arctische ganzensoort. (Foto: Johan Buckens)

Voor januari 2010 werd een meer dan behoorlijk totaal van 11 exemplaren aanvaard. In de laatste weken van 2010 kwam een naar Belgische normen omvangrijke invasie op gang. Deze invasie zette zich door tot in 2011. In functie van de overzichtelijkheid wordt deze invasie opgenomen in dit rapport. Invasies van wintersoorten zoals Witbuikrotgans zijn immers veeleer gelinkt aan winterhalfjaren dan aan kalenderjaren. Zoals aangekondigd in het vorige BAHC-rapport (Faveyts *et al.* 2011) heeft het BAHC beslist om deze invasie te registreren zonder alle gevallen te beoordelen. De argumenten voor deze beslissing zijn de volgende: het onmiskenbaar voorkomen van aanzienlijke aantallen Witbuikrotgans aan de kust, het feit dat een groot aantal exemplaren fotografisch gedocumenteerd werd en het gegeven dat aanvaarden van alleen de ingediende gevallen tot een onvolledig beeld van de werkelijke omvang van de invasie zou leiden. De volgende verslagen werden ontvangen en alsnog kort beoordeeld: 7 januari, Bredene (verslag Marc Nollet) en 10 – 31 januari, Uitkerke (verslag K. Hessel). Op basis van het onderzoek door het BAHC in het kader van de registratie van gevallen belooft voor heel België het totaal 82 exemplaren. Een groot deel hiervan komt op conto van twee flinke groepen die in de omgeving van het Zwin te Knokke (maximaal 23 ex.) en in de (ruime) omgeving van de IJzermonding te Nieuwpoort (maximaal 35 ex.) verbleven. Vrijwel alle gevallen situeerden zich in de kustzone, op één juveniele vogel op 9 januari 2011 te Watervliet (O) na. Dit laatste geval is opmerkelijk; binnenlandwaarnemingen van Witbuikrotgans zijn hoogst uitzonderlijk in België. Er zijn geen door het BAHC aanvaarde gevallen buiten

West-Vlaanderen. Voor de winter 1981-1982 zijn er niet-gedocumenteerde gevallen uit de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen bekend (De Smet 2005). Een jaartotaal van 93 Witbuikrotganzen voor 2010 en een wintertotaal van 82 ex. voor 2010-2011 zijn nieuwe Belgische records voor dit taxon. Het vorige record (41 ex.) dateert uit de winter 1996-1997 (De Smet 2005). Witbuikrotganzen die in België opdruken worden verondersteld te behoren tot de Spitsbergse broedpopulatie. De meest recente schatting voor deze populatie bedraagt 7.000 ex. (Delany & Scott 2006).

Roodhalsgans *Branta ruficollis* (1,52,8)

- (53) 10 januari, Bassevelde (O), 1 ad. (verslag K. Lepla)
 (54-55) 6 – 27 februari, Reninge (W), 2 ad. (verslag M. Demeulemeester)
 (56) 3 december, Doel (O), 1 1KJ (verslag B. Deduytsche)
 (57) 19 december – 2 januari, Klemskerke/Vlissegem (W), 1 ad. (verslag BAHC)
 (58) 28 december, Oostkerke (W), 1 1KJ (verslag J. Buckens)
 (59) 28 – 31 december, Bassevelde (O), 1 1KJ (verslag D. Camerlinck)
 (60) 30 december – 15 januari 2011, Koolkerke (W), 1 ad. (verslag J. Buckens)

Het beoordelen van gevallen van Roodhalsgans is een lastig karwei. De soort wordt vaak in gevangenschap gehouden en ontsnappingen komen frequent voor. Ook in 2010 waren er diverse waarnemingen van bewezen of vermoede escapes (zie categorie E elders in dit rapport). Voor 2010 heeft het BAHC bijzondere aandacht besteed aan het uitpluizen van de vele gevallen van Roodhalsgans, met name in de Oostkustpolders. Dat leverde in totaal maar liefst acht aanvaarde gevallen op, een Belgisch record! Dit heeft vooral te maken met het sneeuwrijke einde van 2010: door de zware sneeuwval zochten enorme aantallen ganzen tijdelijk hun heil in België en blijkbaar brachten zij een aantal Roodhalsganzen mee. Oorspronkelijk werden Roodhalsganzen in België vooral waargenomen in het gezelschap van Kolganzen *Anser albifrons* (De Smet 2005). De toename van Brandganzen *Branta leucopsis* als wintergast in België resulteert in meer waarnemingen van Roodhalsganzen tussen Brandganzen.

Amerikaanse Smient *Anas americana* (0,17,1)

- (18) 6 – 7 december, Doeldok, Doel (O), 1 m. (verslag B. Deduytsche)
 Hoewel de Amerikaanse Smient minstens tot en met 2003 steeds vaker als dwaalgast opdook in Groot-Brittannië (Fraser & Rogers 2006) blijft het aantal gevallen in België laag. In Groot-Brittannië ging het in het begin van de eenentwintigste eeuw om 15-30 gevallen per jaar; de soort wordt hier zelfs niet meer als een zeldzaamheid, maar als een schaarse, jaarlijkse gast beschouwd.

Siberische Taling *Anas formosa* (1,0,1)

- (2) 30 – 31 december, Spaarbekken van Kluizen, Ertvelde (O) en 21 – 22 januari 2011, Kluizendok, Gent (O), 1 1KJ/2KJ m. (verslag K. Lepla, verslag BAHC)

De tweede Siberische Taling voor België werd in december 2010 – januari 2011 op vier data waargenomen in de Gentse Kanaalzone. Op 11 februari werd in het Nederlandse Wissenkerke (Zeeland), ca. 50 km ten noorden van de Belgische locaties, kortstondig een Siberische Taling waargenomen waarvan wordt aangenomen dat het om dezelfde vogel ging, op basis van details in het koppatroon (www.waarneming.nl, Slaterus & van der Spek 2011). Dit is het eerste geval voor de Belgische A-lijst; het vorige dateert reeds van 21 november 1888 (een 1KJ mannetje te La Hulpe, Waals-Brabant). Het voorkomen van zeldzame watervogelsoorten zoals Siberische Taling is controversieel: voor- en tegenstanders voeren vaak verhitte discussies over de al dan niet wilde herkomst van dergelijke soorten. De soort wordt behandeld in het visiedocument van BAHC over dubieuze soorten (zie 'Recente beslissingen van het BAHC' hierboven). Na beraad heeft het BAHC geoordeeld dat de Siberische Taling van de Gentse

› Siberische Taling *Anas formosa*. 21 januari 2011. Gent (O)

(Foto: Koen Lepla)

Kanaalzone aanvaard kan worden op basis van o.m. de volgende argumenten: geen pootringen, schuw gedrag, onverdachte periode van het jaar en in potentieel geschikt gebied. Verder ondersteunende argumenten zijn dat Siberische Taling aantoonbaar in staat is om op eigen kracht West-Europa te kunnen bereiken (zie onder), het feit dat populaties van diverse andere eendensoorten (o.a. Pijlstaarten *Anas acuta* en Smienten *Anas penelope*) uit diep in Siberië in West-Europa overwinteren (Bijlsma *et al.* 2001, Wernham *et al.* 2002) en een sterke recente stijging van de wereldpopulatie (BirdLife International 2012). Een opmerkelijke vaststelling in de marge is dat het aantal Siberische Talingen dat is opgenomen in de databank van www.waarnemingen.be voor de periode 1990-2010 op amper vier exemplaren uitkomt, alle in de jaren '90. Dit is uiteraard een gegeven onder voorbehoud, aangezien de databank pas sinds enkele jaren operationeel is en niet alle gegevens uit het verleden zijn ingevoerd. Toch zien we een groot contrast met nogal wat andere watervogelsoorten met een zekere dubieuze origine, waarvan de databank alleen al voor de laatste paar jaren vele tientallen of zelfs honderden waarnemingen bevat. De Britse zeldzaamhedencommissie (BBRC) publiceerde recent een interessant artikel over het voorkomen van de soort (Harrop & McGowan 2009). Uit dat artikel blijkt dat isotopenonderzoek op de veren van twee exemplaren (Engeland 1906 en Denemarken 2005) een wilde herkomst uitwijst. Het Britse totaal staat momenteel op vier aanvaarde gevallen (Hudson *et al.* 2011), het Nederlandse op negen (Ovaa *et al.* 2011).

Ringsnaveleend *Aythya collaris* (0,21,1)

- (22) 7 maart – 18 april, Soye / Fossés-la-Ville (N), 1 m. (verslag Q. Goffette, verslag A. De Broeyer); 5 december – 6 februari 2011, Mornimont/Soye (N), 1 m. – naar wordt aangenomen hetzelfde terugkerende exemplaar (verslag Q. Goffette)

Gezien de nabijheid van de waarnemingsplaatsen nemen we aan dat de gevallen van het voorjaar en het najaar betrekking hebben op dezelfde terugkerende vogel.

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauritanicus* (0,39,3)

- (40) 30 augustus, Lombardsijde (W), 1 ex. (verslag G. Spanoghe)
 (41) 16 september, De Panne (W), 1 ex. (verslag C. Gruwier)
 (42) 25 september, De Panne (W), 1 ex. (verslag BAHC)

Na twee recordjaren met resp. vier en vijf aanvaarde gevallen is 2010 opnieuw een behoorlijk jaar voor deze zeldzame zeevogel. In vergelijking met de vastgestelde aantallen in Noord-Frankrijk en Nederland blijft het aantal gevallen in België echter ondermaats. Een aantal gevallen in 2010 bleef jammer genoeg ongedocumenteerd. Het BAHC vraagt aan de waarnemers om die gevallen alsnog in te dienen

en op die manier bij te dragen aan het op punt stellen van de status van Vale Pijlstormvogel.

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* (72,33,2)

(106) 4 november, Nederename (O), 1 1KJ (verslag BAHC)

(107) 23 – 24 november, Handzamevallei, Vladslö (W), 1 ex. (verslag R. Clicque)

Net als in 2009 was er in september 2010 een aanzienlijke influx van Zwarte Ibissen in Groot-Brittannië, met 22 aanvaarde exemplaren (Hudson *et al.* 2011). Met slechts twee aanvaarde gevallen dit jaar kunnen we voor België echter bezwaarlijk van een influx spreken.

Grijze Wouw *Elanus caeruleus* (0,5,3)

(6) 3 april, Lier, 1 ex. (verslag BAHC)

(7) 11 april, Antwerpen (A), 1 ex. (verslag L. Benoy)

(8) 28 – 29 juni, Montenaken (L), 1 ex. (verslag P. Collaerts)

Met maar liefst drie aanvaarde gevallen wordt het totaal aantal Grijze Wouwen voor België haast verdubbeld. Opmerkelijk is dat zeven van de acht aanvaarde gevallen dateren vanaf 2005. De meest recente status van de omvangrijke Iberische populatie is niet bekend, maar in Frankrijk gaat het de soort voor de wind. Na de eerste broedgevallen in de jaren '80 in het zuidwesten gaat het anno 2007 al om 22 broedparen (Dubois *et al.* 2008). Een publicatie van een nog recenter totaal voor Frankrijk ontbreekt, maar in 2009 werden alleen al in het bekken van de Adour-rivier in Aquitanië 40 koppels geregistreerd (Delage, zonder datum). Het zien van de soort in België is weggelegd voor de ontdekkers of voor de zeer snelle beslissers die onmiddellijk op een melding kunnen afgaan. Totnogtoe zijn er immers nog geen langdurig pleisterende Grijze Wouwen in België genoteerd.

Zeearend *Haliaeetus albicilla* (31,87,10)

(119) 8 – 10 januari, Lubbeek (VB), 1 imm. (verslag P. Smets)

(120) 16 – 17 januari, Drijdyck, Verrebroek (O), 1 3KJ, gekleurring (A682) in Lubelskie (Polen) (verslag BAHC)

(121-122) 3 februari – 4 maart, Doel/Kieldrecht (O), 2 imm. (verslag K. Hessel)

(123) 15 februari, Lebbeke (O), 1 KJ overtrekkend (verslag BAHC)

21 februari – 13 maart, Oud-Heverlee (VB), 1 2KJ (verslag P. Collaerts, verslag M. Abts). Op basis van het vergelijken van foto's blijkt dit dezelfde vogel te zijn die in de periode 5 december 2009 – 17 februari 2010 overwinterde te Ronquières/Manage/Ecaussinnes/Seneffe (H). Deze vogel werd reeds aanvaard in het rapport voor 2009 (Faveyts *et al.* 2011).

(124) 27 maart, Lommel (L), 1 imm. (verslag P. Cox)

(125) 15 oktober, Blak, Beerse (A), 1 ex. (verslag F. Bartholomeeusen)

(126) 16 oktober, Wuustwezel/Brecht (A), 1 ex. overtrekkend (verslag H. Nuytemans, verslag D. Swaenen)

(127) 21 oktober, Gistel (W), 1 1KJ (verslag K. Hessel)

(128) 24 oktober – 3 februari 2011, Stalhille/Klemskerke/Vlissegem/Zuienkerke/Uitkerke/Meetkerke (W), 1 1KJ/2KJ (verslag J. Buckens)

Tien aanvaarde gevallen in één jaar is een nieuw Belgisch record, en dat een jaar na het vorige record (zes vogels) van 2009. Op de tweede plaats komt 2007 met vijf aanvaarde gevallen. Eindelijk lijkt er zich nu langzaam maar zeker een tendens tot een bescheiden toename in ons land af te tekenen. In Nederland is de soort inmiddels goed ingeburgerd als broedvogel. In 2011 kwamen drie paren tot broeden en een vierde paar startte met nestbouw in het najaar van 2011 (Bijlsma 2012). Het exemplaar van Drijdyck in januari 2010 werd op 19 mei 2008 gekleurringd te Lubelskie, Zuid-Oost-Polen. Dit is de derde bekende melding van een geringde Zeearend in België. De twee eerdere gevallen, uit 1934 en uit 1987, hadden beide betrekking op vogels uit het voormalige Oost-Duitsland (Faveyts & De Smet 2007). Het geval van Doel/Kieldrecht heeft betrekking op meerdere waarnemingen in de betrokken periode, meestal van 1 ex., maar twee maal van 2 ex. samen.

Vale Gier *Gyps fulvus* (4,299,1)

ERRATUM: het geval van 23 juni 2008 te Bassenge in Elst *et al.* 2010 moet worden vervangen door de twee volgende gevallen, waarmee het totaal aantal vogels voor 2008 op 41 komt:

(263-273) 23 juni 2008, Boirs, Bassenge (Lg), 11 ex. (verslag J.-L. Doutrewé)

(274) 24 juni 2008, Solwaster, Jalhay (Lg), 1 ex. (verslag M. Petit)

(304) 29 juni, Isnes (N), 1 ex. (verslag P. Stassin)

Na het recordjaar 2007 werden in 2008 en 2009 nog mooie aantallen Vale Gieren vastgesteld in België. In 2010 ging het nog om een enkele sterkhouder.

Slangenarend *Circaetus gallicus* (4,49,12)

ERRATUM: de correcte datum voor het geval van 20 mei 2009 te Relegem/Asse in Faveyts *et al.* 2011 moet zijn: 20 juni 2009.

(54) 24 mei, Tienne Breumont, Nismes (N), 1 ex. overtrekkend (verslag A. De Broyer)

(55) 2 juli, Attenhoven (VB), 1 ex. overtrekkend (verslag S. Keteleer)

(56) 3 juli, Militair Domein, Elsenborn (Lg), 1 ex. (verslag CH)

(57-59) 16 juli – 25 augustus, Groot Schietveld, Brecht (A) en Klein Schietveld, Kapellen (A), 3 ex. (verslag D. Symens)

(60) 21 juli – 26 augustus, Militair Domein, Meeuwen-Helchteren (L), 1 ex. (verslag BAHC)

(61) 22 juli – 7 augustus, Kalkense Meersen, Kalken (O), 1 ex. (verslag BAHC)

(62) 28 augustus, Graux (N), 1 ex. (verslag CH)

(63) 4 september, Braine-le-Comte (H), 1 ex. (verslag CH)

(64) 13 september, Lommel (L), 1 ex. (verslag P. Cox)

(65) 2 oktober, De Luysen-Mariahof, Bree (L), 1 ex. overvliegend (verslag J. Raemen)

De Slangenarend is duidelijk niet meer de grote zeldzaamheid van weleer. Met 12 aanvaarde gevallen in 2010 wordt het vorige record van 2009 overtroffen. Opmerkelijk is het flinke aantal vogels dat enige tijd bleef pleisteren: in totaal maar liefst vijf exemplaren! Drie exemplaren samen op het Groot Schietveld te Brecht op 17 juli 2010 is een groepsrecord. Eveneens opmerkelijk is het langdurig pleisteren van een vogel in de Kalkense Meersen in Oost-Vlaanderen (van een mogelijk tweede exemplaar werd geen documentatie ontvangen). Dat gebied staat niet onmiddellijk bekend als een goed gebied voor reptielen, laat staan voor slangen. Blijkbaar kunnen Slangenarenden ook buiten terreinen met slangen hun kostje bij elkaar scharrelen. Een aantal gevallen bleef jammer genoeg zonder verslag. Alleen al in Vlaanderen werden in 2010 in totaal 15 Slangenarenden gemeld (Faveyts 2010). Het BAHC vraagt aan alle waarnemers van de nog niet ingediende gevallen uit 2010 om dit alsnog te doen. Op die manier kan de opmars van deze roofvogel in ons land zo goed mogelijk gedocumenteerd worden.

Steppekiekendief *Circus macrourus* (13,21,3)

ERRATUM: de correcte datum voor het geval van 20 april 2008 te Zeebrugge in Elst *et al.* 2010 is 27 april 2008.

(35) 10 april, Wardin (Lg), 1 ad. M. (verslag B. Molitor)

(36) 24 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 2KJ (verslag J. Van Den Berghe)

(37) 29 april, Oostmalle (A), 1 overtrekkend (verslag BAHC)

Naar hedendaagse normen was 2010 een normaal jaar voor Steppekiekendief.

Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus* (-,-,3 in voorjaar 2010 / 137 in winter 2010-2011)

10 januari – 24 maart, Zwin, Knokke, 1 ad. m. (verslag J. Buckens)

17 – 22 januari, Uitkerke (W), 1 ad. vr. (verslag J. Buckens)

31 maart, Stevoort (L), 1 ad. vr. binnengebracht in VOC Opglabbeek, vier dagen later gestorven (verslag D. Damiaens)

10 oktober – 18 april 2011, verspreid over grote delen van België, invasie van in totaal 137 ex. (registratie BAHC).

Drie gevallen in de eerste helft van het jaar en een naar Belgische normen massale invasie vanaf half oktober. Het adulte mannetje bij het Zwin te Knokke in de periode 10/01-24/03 wordt geacht hetzelfde terugkerende exemplaar te zijn als het 3KJ exemplaar dat voor dat gebied reeds werd aanvaard in 2009 (periode 11/01 – 1/03) (Faveyts *et al.* 2011). Opmerkelijk is dat alle voorjaarsgevallen in 2010 adulte exemplaren waren. Omdat in het najaar van 2010 en de daaropvolgende winter duidelijk sprake was van een zeer grote invasie besliste het BAHC (Faveyts *et al.* 2011) om de gevallen van Ruigpootbuizerd voor deze periode bij wijze van uitzondering enkel te registreren. Deze beslissing is gerechtvaardigd om de volgende redenen: het onmiskenbaar voorkomen van grote aantallen Ruigpootbuizerds in België, het voorkomen van flinke aantallen in elders in Europa, het feit dat een aanzienlijk aantal exemplaren fotografisch gedocumenteerd werd en het gegeven dat enkel rekening houden met bij het BAHC ingediende gevallen tot een onvolledig beeld zou leiden van de werkelijke omvang van de invasie. Met het oog op overzichtelijkheid is deze invasie in haar geheel opgenomen in dit rapport voor 2010. Voor een wintergast als Ruigpootbuizerd is het nuttiger om het jaarlijkse voorkomen te linken aan een winterhalfjaar dan aan een kalenderjaar. Om die reden wordt als cijfer voor 2010 in dit rapport het totaal voor de invasie in de winter 2010-2011 gebruikt. Ruim 70% van de ruigpoten werd reeds in 2010 vastgesteld. Voor meer info over de omvangrijke invasie, zie Vansteelant *et al.* 2011. Met een totaal van 137 Ruigpootbuizerds (Vlaanderen 109, Wallonië 28) is het winterhalfjaar 2010-2011 het beste dat ooit werd gedocumenteerd in België. Dat lag niet binnen de lijn van de verwachtingen voor deze soort, die sinds de jaren '90 van de vorige eeuw was afgenomen en een zeldzaamheid was geworden.

Dwergarend *Aquila pennata* (0,8,1)

(9) 24 april, Chimay (H), 1 ex. (verslag A. Boeckx)

Havikarend *Aquila fasciata* (1,5,0)

(6) 15 mei 2007, Harchies (H), 1 2KJ verslag D. & L. Verroken)

► Klein Waterhoen *Porzana parva* 1ste KJ. 7 augustus 2010. Teralfene (VB). Let op de lange handpenprojectie, een uitstekend kenmerk om de soort te onderscheiden van Klein Waterhoen *Porzana pusilla*. (Foto: Wouter Faveyts)

Klein Waterhoen *Porzana parva* (4,33,1)

(38) 7 augustus, Teralfene (VB), 1 1KJ ringvangst (verslag W. Faveyts) Met één aanvaard geval onderhoudt het Klein Waterhoen een bescheiden jaarlijkse traditie sinds 2007. De vogel van 2010 werd in het veld ontdekt op een locatie waar in het najaar vogels worden geringd. Meelwormen in de valletjes die stonden opgesteld om Oeverlopers *Actitis hypoleucos* te ringen bleken uiteindelijk onweersstaanbaar en de vogel kon worden geringd. Tot de vroege jaren '70 ging het in een groot deel van de gevallen van deze soort om ringvangsten, maar inmiddels was het al van 1989 geleden dat er nog een vangst werd geregistreerd.

Grote Trap *Otis tarda* (206,38,1)

(245) 27 december – 4 maart 2011, Denderbelle/Lebbeke (O), 1 imm. m. (verslag J. Buckens)

Streng winterweer met hevige sneeuwval in Centraal- en Oost-Europa zorgde voor een aantal waarnemingen van Grote Trap in West-Europa. Eén vogel bereikte ook België. Op basis van vergelijking van foto's blijkt dezelfde vogel op 24 en 25 december op verschillende plaatsen in Nederland te zijn waargenomen (Ovaa *et al.* 2011). De vogel werd ontdekt door een niet-vogelkijker, om vervolgens gedurende vele weken niet te worden waargenomen. Pas op 12 februari werd de vogel herontdekt. Er mag worden aangenomen dat de Grote Trap gedurende de hele periode in de buurt aanwezig was. In vroegere tijden, toen de trappenpopulaties nog veel groter waren, doken tijdens dergelijke weersomstandigheden wel eens vaker Grote Trappen in onze contreien op, soms zelfs in flinke groepen. Anno 2010 is een Grote Trap in ons land echter een grote zeldzaamheid en de vogel kon dan ook op grote belangstelling rekenen. Het was van 1987 (twee gevallen, drie vogels) geleden dat er nog een Grote Trap in België was waargenomen. Naast het geval in Denderbelle/Lebbeke waren er nog enkele andere waarnemingen: een geval in Peer (L) op 28 december werd niet aanvaard en een geval te Heusden (O) op 26 december werd niet ingediend.

Griël *Burhinus oedicephalus* (9,56,2)

(66) 9 mei, Rutten (L), 1 ex. (verslag P. Collaerts)

(67) 20 augustus, Tavieres (N), 1 ad. (verslag X. Vandevyvre)

Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* (0,6,1)

(7) 25 – 28 mei, Putten-West, Kieldrecht (O), 1 ex. (verslag K. Hessel)

Kleine goudplevier spec. *Pluvialis fulva/dominica* (0,0,1)

(1) 5 – 6 oktober, Doelpolderweiden, Doel (O), 1 ex. (verslag K. Hessel) De vogel kon helaas niet op soort worden bepaald. Op afstand is de determinatie van het duo Aziatische Goudplevier – Amerikaanse Goudplevier niet eenvoudig. Op basis van o.m. de grijze okselveren was het echter wel duidelijk dat het zeker één van de beide soorten betrof. Zowel in 2008 als in 2009 werd in dezelfde streek een Aziatische Goudplevier vastgesteld.

Steppekievit *Vanellus gregarius* (0,10,2)

(11) 5 – 11 april, Zaffelare/Wachtebeke (O), 1 ad. (verslag BAHC)

(12) 7 – 10 oktober, Drijdyck, Verrebroek (O), 1 1KJ (verslag K. Hessel) Na twee blanco jaren deden in 2010 twee Steppekieviten België aan, netjes verdeeld over het voor- en najaar. Een recent artikel in *British Birds* (de Juana 2011) geeft een stijging van het aantal gevallen weer in diverse Europese landen, waaronder Duitsland, Frankrijk en op het Iberisch Schiereiland. In hetzelfde artikel wordt verondersteld dat zeer kleine aantallen Steppekieviten op regelmatige basis overwinteren in het zuidwesten van het Iberisch Schiereiland. Dat vermoeden is gebaseerd op een overwicht van wintergevallen aldaar, op een hoog aandeel van adulte vogels (40%) onder de op

► Steppekievit *Vanellus gregarius* 1ste KJ en o.a. Kieviten *Vanellus vanellus*. 9 oktober 2010. Verrebroek (O) (Foto: Johan Buckens)

leeftijd bepaalde najaarsgevallen in Europa (wat op terugkerende vogels kan wijzen) en op een relatief lage dichtheid aan vogelkijkers in Iberië. Deze hypothese lijkt plausibel, maar al bij al gaat het nog om dermate lage aantallen dat het toch wat voorbarig lijkt om van een heuse winterpopulatie te kunnen getuigen. Het is wel aannemelijk dat de Steppekieviten die in voor- en najaar in België opduiken, onderweg zouden kunnen zijn van en naar Spanje. Vooral nog is van de Europese gevallen niet geweten of het gaat om vogels die op regelmatige basis pendelen tussen Europa en de broedgebieden in Zuid-Rusland en Kazachstan. De wereldpopulatie van deze kritisch

bedreigde soort wordt op amper 11.200 exemplaren (5.600 broedparen) geschat. Hoewel dat nog steeds een gevaarlijk laag aantal is, hebben recente schattingen geleerd dat de populatie groter is dan eerst werd vermoed. In een paar goed gemonitorde gebieden in Kazachstan vertoont de soort recent weer een toename (BirdLife International 2012).

Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis* (0,7,0)

(3) 24 oktober 1997, Voorhaven, Zeebrugge (W), 1 ex. (verslag K. Hessel)

Beter laat dan nooit: ruim tien jaar na datum kon de derde Bonapartes Strandloper voor België aanvaard worden. Hoewel het uiteraard sterk aangeraden is om gevallen zo snel mogelijk in te dienen, moedigt het BAHC waarnemers aan om oude gevallen van beoordeelsoorten alsnog in te dienen om op die manier de Belgische lijst zo volledig te maken. De laatste Bonapartes Strandlopers in België dateren alweer van 2005 (twee gevallen). In Nederland staat de teller tot en met 2010 al op zo maar eventjes 37 gevallen (Ovaa et al. 2010). Onze noorderburen beschikken uiteraard over een veelvoud aan geschikt habitat voor steltlopers, veel verwondering hoeft dat dus niet te wekken.

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* (0,64,3)

(65) 18 mei, Blankaart, Woumen (W), 1 ex. (verslag K. Hessel)

(66) 29 september – 8 oktober, Zandeke, Doornzele (O), 1 1KJ (verslag D. Bosman)

(67) 7 oktober; Beveren/Leisele (W), 1 1KJ (verslag C. Gruwier)

Met drie aanvaarde gevallen kan 2010 als een normaal jaar voor Gestreepte Strandloper worden beschouwd. Het gemiddelde aantal aanvaarde gevallen voor de periode 1998-2009 bedraagt 2,25 per jaar. Eigenlijk is dit geen dwaalgast meer, maar een zeldzame

► Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* adult zomerkleed. 3 mei 2010. Kalmthout (A) (Foto: Glenn Vermeersch)

doortrekker. Een onderzoek van het voorkomen in Nederland, waar de soort al ruim tien jaar geen beoordeelsoort meer is, leverde 196 waarnemingen van in totaal 247 vogels op in de periode 1961-2005. Vanaf het einde van de twintigste eeuw zit de soort bij onze noorderburen duidelijk in de lift, met tot ca. 40 vogels per jaar. De meeste Gestreepte Strandlopers worden in het najaar gemeld. Daarbij wordt een gescheiden doortrek van eerst adulte vogels en later juveniele exemplaren genoteerd. Het trekpatroon komt goed overeen met dat van Krombekstrandloper *Calidris ferruginea*, waarmee het broedgebied ook overlapt. Op het Taimyr-Schiereiland in Noord-Siberië is vastgesteld dat vele tientallen Gestreepte Strandlopers in het najaar in westelijke richting wegtrekken (Sovon 2006). Dat voedt verder de hypothese dat het grootste deel van 'onze' Gestreepte Strandlopers eerder van Siberische origine zijn dan van Noord-Amerikaanse. De Nederlandse cijfers geven aan dat er jaarlijks vermoedelijk tientallen exemplaren België overvliegen, onderweg van en naar de rijke steltlopergebieden bij onze noorderburen.

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (4,22,1)

(27) 3 mei, Kalmthout (A), 1 ad. (verslag BAHC)

Breedbekstrandlopers lijken de weg naar België weer een beetje gevonden te hebben. Sinds 2007 is de soort jaarlijks in de BAHC-rapporten terug te vinden. In totaal gaat het voor de periode 2007-2010 om zes aanvaarde gevallen. In de periode voordien gaapt een groot gat sinds 1998. Dit lange hiaat is opmerkelijk: in de jaren '90 van de vorige eeuw werden immers acht exemplaren vastgesteld. Dat schokkerige voorkomen lijkt typisch te zijn voor de status van de soort in België: vier vogels in de eerste helft van de jaren '60 werden gevolgd door 15 'lege' jaren. Vervolgens werden in de jaren '80 opnieuw zes Breedbekken genoteerd. Mei is met bijna $\frac{3}{4}$ van de aanvaarde gevallen veruit de beste maand in België. De zeldzaamheid van de soort in ons land is opmerkelijk, onder meer door de vrij aanzienlijke omvang van de Europese populatie (9.200-22.000 broedparen, het merendeel in Noord-Finland). De Europese broedgebieden van de Breedbekstrandloper strekken zich bovendien uit tot de bergen van zuidelijk Noorwegen, slechts duizend kilometer van hier. De zuidoostwaartse trekroute naar wintergebieden van de Rode Zee en de Perzische Golf tot West-India en Sri Lanka is een belangrijke oorzaak voor het zeldzame voorkomen in België (Hagemeyer & Blair 1997, BirdLife International 2004, Delany *et al.* 2009). Het gebrek aan voldoende echt goede steltlopergebieden in ons land speelt uiteraard ook een belangrijke rol. In Nederland is de Breedbekstrandloper geen beoordeelsoort meer sinds 2003. Noord-Nederland sluit aan bij het Duitse Waddenzee-gebied dat als het westelijke uiteinde van de voorjaarstrekroute wordt beschouwd (Delany *et al.* 2009). In Groot-Brittannië is Breedbekstrandloper dan weer wel een beoordeelsoort: de zeven aanvaarde gevallen in 2010 brachten het totaal op 234 aanvaarde gevallen (Hudson *et al.* 2011).

Blonde Ruiters *Tryngites subruficollis* (0,8,1)

(9) 12 – 13 mei, Achterhaven, Zeebrugge (W), 1 ex. (verslag J. Buckens) De negende Blonde Ruiters voor België koos een zeer klassieke plek uit: het havengebied van Zeebrugge. Met vijf gevallen is deze locatie het gebied bij uitstek voor deze soort. Zoals voor de meeste steltlopers het geval is worden ook Blonde Ruiters veel vaker vastgesteld in Nederland: met vier nieuwe gevallen voor 2010 komt het totaal daar op 52 vogels (Ovaa *et al.* 2011). Dit is één van de meest algemene trans-Atlantische steltlopersoorten in Groot-Brittannië en Ierland (honderden vogels in elk van beide landen (Fraser & Rogers 2006, Parkin & Knox 2010). De soort was met name in het najaar van 2011 opvallend aanwezig in West-Europa met ca. 75 vogels zowel in Groot-Brittannië als in Ierland (hier zelfs een groep van maar liefst 28 ex samen) en met eveneens 26 gemelde exemplaren in Spanje (*Birding World* 24(9): 354-372, *Birding World* 24(9): 373-378).

▶ Blonde Ruiters *Tryngites subruficollis*. 12 mei 2010. Zeebrugge (W) (Foto: Johan Buckens)

Poelsnip *Gallinago media* (-,-,1)

ERRATUM: de correcte datum voor het geval van 14 mei 2009 te Verrebroek in Faveyts *et al.* 2011 is 14 mei 2008.

4 juni, Lampernisse (W), 1 ex. (verslag BAHC)

Ook in 2010 liet de Poelsnip geen verstek gaan in België. Sinds 2005 wordt de soort vrijwel jaarlijks vastgesteld.

Kleine Regenwulp *Numenius minutus* (0,0,1)

(1) 18 september, Nieuwmunster (W), 1 ex. (verslag S. Keteleer, verslag T. Goossens)

Dit was zonder enige twijfel de meest opmerkelijke soort in België in 2010! Deze steltloper uit Oost-Azië is extreem zeldzaam in het West-Paleartic gebied: de Belgische vogel was pas het zevende geval ooit, na eerdere gevallen in Noorwegen, Finland, Zweden, Groot-Brittannië (2) en Koeweit. Kleine Regenwulpen broeden in Noord-Oost-Siberië. Het is een lange afstandstrekker die overwintert in Nieuw-Guinea en Noord-Australië. De vogel van Nieuwmunster was enkel voor de echte 'diehards' weggelegd die onmiddellijk na de ontdekking in de late namiddag afzakten. De volgende dag werd tevergeefs gezocht. Zie De Schutter *et al.* (2011) voor het volledige verhaal achter deze superwaarneming.

▶ Kleine Regenwulp *Numenius minutus* en Kievit *Vanellus vanellus*. 18 september 2010. Nieuwmunster (W) (Foto: Johan Buckens)

Poelruiter *Tringa stagnatilis* (4,190,5)

(195) 11 – 13 april, Westerplas, Sint-Martens-Latem (O), 1 ad. (verslag P. Van Herp)

(196) 24 april, Sint-Jan-in-Eremo/Sint-Laureins (O), 1 ex. (verslag BAHC)
 (197) 24 april, Lier (A), 1 ex. overtrekkend (verslag BAHC)
 (198) 26 – 28 april, Longchamps (N), 1 ad. (verslag A. De Broeyer)
 (199) 17 juli, Longchamps (N), 1 ad. (verslag V. Adriaens)
 2010 is al het vierde jaar met vijf aanvaarde gevallen voor de periode 1998-2009; dit record blijktbaar makkelijk te evenaren, maar erg moeilijk te verbeteren! In deze periode was er slechts één jaar (2008) zonder aanvaarde gevallen.

Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus* (-,-,8)

23 mei, Hollogne-Sur-Geer (Lg), 3 ad. (verslag CH)
 19 augustus, Virelles (H), 1 1KJ (verslag CH)
 31 augustus, Bezinkingsputten, Tienen (VB), 1 1KJ (verslag P. Collaerts)
 18 september, Uitkerkse Polder, Zuienkerke (W), 1 ex. (verslag P. Collaerts)
 24 – 28 september, Kluizendok, Gent (O), 1 1KJ (verslag K. Lepla)
 3 oktober, Uitkerke (W), 1 1KJ (verslag P. Adriaens)
 Acht aanvaarde gevallen maken van 2010 het beste jaar voor Grauwe Franjepoot sinds de soort op de homologatielijst staat (2005). In de periode 2005-2009 werden slechts 12 gevallen aanvaard (gemiddeld 2,4 per jaar).

Baltische Mantelmeeuw *Larus fuscus fuscus* (0,2,0)

ERRATUM: de correcte datum voor het geval van 5 juli 2007 te Gent in Vandegehuchte *et al.* 2009 is 11 mei 2007. Daarmee wordt dit het eerste geval voor België in plaats van het tweede geval.

Kleine Burgemeester *Larus glaucoides* (0,40,2)

(41) 14 februari, IJzermonding, Nieuwpoort (W), 1 3KJ (verslag P. Adriaens)
 (42) 23 juli – 31 augustus, Merksplas (A), 1 2KJ (verslag S. Leestmans, verslag G. Driessens)
 Na een blanco periode in het begin van de eenentwintigste eeuw is Kleine Burgemeester sinds 2005 een jaarlijkse gast in de BAHC-rapporten. Met uitzondering van 2008 (vier aanvaarde gevallen) ging het telkens om 1-2 vogels per jaar. 2010 past mooi in dat plaatje. Het langdurige zomerse verblijf van een immature vogel in de Antwerpse Kempen is opmerkelijk voor deze Hoog-Arctische meeuw met broedgebieden in Groenland.

Lachstern *Gelochelidon nilotica* (19,121,2)

(141) 24 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ex. overtrekkend (verslag M. Demeulemeester)
 (142) 5 mei, Zwin, Knokke (W), 1 ex. overtrekkend (verslag D. Heylen)
 Een gemiddeld jaar voor Lachstern. In de periode 1998-2009 werden in totaal 22 exemplaren aanvaard (gemiddeld 1,8 per jaar). Nogal wat gevallen worden niet ingediend waardoor jammer genoeg een licht onderschat beeld van Lachstern ontstaat. Langs de kust voorbijtrekkende exemplaren eind april – begin mei zijn klassiek in België. Lachsterns in België worden verondersteld grotendeels te behoren tot de sterk geslonken populatie in het Deens-Duitse Waddenzegebied. Van vele honderden paren halverwege de twintigste eeuw is deze gedaald naar amper enkele tientallen koppels. In 2011 werden in Denemarken en Duitsland resp. 1 en 42 broedparen vastgesteld, met een laag broedsucces (amper tien uitvliegende jongen). De Duitse populatie is geconcentreerd aan de monding van de Elbe. In het najaar houden deze vogels zich een tijdlang op in Nederland. De afname in Noord-Europa contrasteert met stabiele en toenemende populaties in Zuid-Europa (BirdLife International 2004, Zwartz *et al.* 2009, van den Berg & Haas 2011b). Hoewel de soort in België steeds als zeldzaam te boek heeft gestaan, is er sprake van een historische afname. Recent lijken de aantallen vrij stabiel te zijn.

Reuzenster *Hydroprogne caspia* (11,139,18)

(151-152) 14 april, Verdrongen Weiden, Ieper (W), 2 ex. (verslag BAHC)
 (153-154) 15 april, Longchamps (N), 2 ad. (verslag CH)
 (155) 18 april, Hollogne-sur-Geer (Lg), 1 ad. (verslag J. Maréchal)
 (156) 18 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ad. (verslag C. Gruwier)
 (157) 23 april, Gavers, Harelbeke (W), 1 ex. over (verslag F. Goussaert)
 (158-161) 24 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 4 ex. overtrekkend (verslag M. Demeulemeester)
 (162) 10 – 13 augustus, Aalter (O), 1 ad. (verslag J. Versigghel, verslag B. Deduytsche)
 (163) 16 augustus, Groot Broek, Sint-Agatha-Rode (VB), 1 ad. (verslag BAHC)
 (164) 21 augustus, Raversijde (W), 1 ex. overtrekkend (verslag BAHC)
 (165-166) 13 september, IJzermonding, Nieuwpoort (W), 2 ex. (ad. + 1KJ) (verslag BAHC)
 (167-168) 29 september, Spaarbekken, Kluizen (O), 2 ex. overtrekkend (verslag L. Bekaert)
 2010 is het laatste jaar dat de Reuzenster een beoordeelsoort is in Vlaanderen (Faveyts *et al.* 2011). In de rest van België blijft de soort wel op de regionale homologatielijst staan. Met een recordtotaal van 18 aanvaarde exemplaren is het een mooi afscheid geworden; het vorige record bedroeg 13 aanvaarde exemplaren in 2008. Tegelijk is het een bevestiging dat de soort terecht van de lijst van de te beoordelen soorten wordt gehaald. In de periode 1998-2009 werden in totaal 60 exemplaren aanvaard (gemiddeld vijf per jaar). De Europese broedpopulatie is fragmentarisch verspreid over de oostelijke helft van het continent. Het merendeel van de 4.700-9.300 broedparen komt voor aan de noordkust van de Zwarte Zee, de Wolga-delta en in de Baltische Zee. De Baltische populatie, de vermoedelijke bron van de Belgische vogels, piekte in de jaren '70. Daarna zette zich

» Reuzenster *Hydroprogne caspia*. 13 september 2010. Nieuwpoort (W). Vanaf 2011 is dit geen beoordeelsoort meer in het Vlaamse Gewest. (Foto: Koen Devos)

een daling in die recent lichtjes werd goedge maakt. Deze populatieschommelingen worden gelinkt aan de fluctuaties van winterse overstromingen in de Sahel. Met name de binnendelta van de Niger-rivier is een belangrijk wintergebied voor Noord-Europese Reuzensterms (BirdLife International 2004, Zwarts *et al.* 2009).

Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus* (6,554,6)

(567) 27 – 28 april, Longchamps (N), 1 ad. (verslag X. Vandevyvre)
 (568) 1 mei, Frasnes-lez-Anvaing (H), 1 ad. (verslag D. Duyck)
 (569) 1 mei, Virelles (H), 1 ad. (verslag CH)
 (570) 2 mei, Bourgoyen, Gent (O), 1 ex. (verslag F. Leeman)
 (571) 14 mei, Vinne, Zoutleeuw (VB), 1 ex. (verslag P. Collaerts)
 (572) 27 – 28 september, Bichterweert, Rotem (L), 1 1KJ (verslag J. Geens)

Met zes aanvaarde gevallen is 2010 een behoorlijk goed jaar voor deze moerasstern. Het invasiejaar 2007 (312 geregistreerde ex.) buiten beschouwing gelaten, bedraagt het gemiddelde aantallen gevallen in de periode 1998-2009 3,6 per jaar.

Papegaiduiker *Fratercula arctica* (6,146,1)

(153) 20 oktober, Oostende (W), 1 ex. binnengebracht in VOC Oostende (verslag E. Vanloo)

Na twee blanco jaren levert 2010 nog eens een Papegaiduiker op. Twee waarnemingen bleven jammer genoeg zonder verslag.

Kuifkoekoek *Clamator glandarius* (1,6,1)

(8) 11 – 12 augustus, Noordschote (W), 1 1KJ (verslag R. Clique)
 Pas de achtste Kuifkoekoek voor België en de eerste die weggelegd was voor de jongere generatie vogelkijkers. Op Noord-Europese schaal blijft dit een erg zeldzame soort, met zelfs in Groot-Brittannië minder dan één geval per jaar (Slack 2009).

▶ Kuifkoekoek *Clamator glandarius* 1ste KJ. 12 augustus 2010. Noordschote (W)
 (Foto: Peter Adriaens)

Alpengierzwaluw *Apus melba* (2,29,3)

(32) 25 maart, Lokeren (O), 1 ex. (verslag BAHC)
 (33) 30 maart, Zandvliet (A), 1 ex. (verslag BAHC)
 (34) 4 april, Lier (A), 1 ex. (verslag BAHC)

Met drie aanvaarde gevallen is 2010 het tweede beste jaar ooit voor deze soort, na 1993 (zes gevallen, negen ex.). Een gierzwaluw in maart is steeds het bekijken waard want de kans op een zeldzame soort is dan vrij reëel. Twee Alpengierzwaluwen in maart 2010 leveren hiervoor het bewijs. Hoewel dit pas de eerste maartgevallen voor België zijn, zijn waarnemingen in deze maand in Noordwest-Europa niet zo uitzonderlijk. In Ierland is maart zelfs de beste maand voor Alpengierzwaluw (Parkin & Knox 2010).

Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* (12,29,1)

(42) 13 oktober, Grembergen (O), 1 ex. ringvangst (verslag BAHC)
 Een klassiek jaar voor deze soort. Oktober is de beste maand voor deze soort in België. De Europese populatie vertoont een geleidelijke, structurele afname, maar blijft met naar schatting 7.300.000-14.000.000 broedparen omvangrijk (BirdLife International 2004). De meest nabije populatie in Frankrijk is klein (3.000-6.000 koppels) en sinds het begin van de twintigste eeuw sterk afgenomen in zowel aantal als verspreidingsgebied. Destijds kwam de soort noordelijk tot in de Champagne voor (Dubois *et al.* 2008). Opmerkelijk was de melding van een geslaagd broedgeval in Denemarken in 2011 (van den Berg & Haas 2011a).

Citroenkwikstaart *Motacilla citreola* (0,8,1)

(9) 2 september, Laboru, Theux (Lg), 1 ex. ringvangst (verslag J. Rouchet)

De eerste vangst van een Citroenkwikstaart voor België. Ondanks een krachtige westwaartse expansie van het broedgebied in noord-oostelijk Europa de voorbije decennia blijft de Citroenkwikstaart een zeldzame, niet-jaarlijkse gast in België. Het aantal gevallen in voor- en najaar houdt elkaar goed in evenwicht in ons land. Dat komt overeen met de situatie in Nederland (Van den Berg & Bosman 1999), maar contrasteert met de sterke nadruk op het najaar in Groot-Brittannië (Slack 2009). Het lijstje Europese landen met broedgevallen van Citroenkwikstaart (al dan niet gemengd met Gele Kwikstaart *Motacilla flava*) breidt gestaag uit (Slack 2009). In 2011 was het ook in Nederland raak: een mannetje broedde succesvol met een vrouwtje Gele Kwikstaart in Flevoland (Draaijer & Slaterus 2012). Als de expansie zich verder doorzet is een eventueel toekomstig broedgeval in België zeker niet ondenkbaar.

Izabeltapuit *Oenanthe isabellina* (0,2,1)

(3) 26 – 28 mei, Bichterweert, Rotem (L), 1 ex. (verslag G. Beckers)
 De derde Izabeltapuit voor België was een uitstekende voorjaars-

▶ Izabeltapuit *Oenanthe isabellina*. 27 mei 2010. Bichterweert, Rotem (L). Voorjaarsgevallen van deze soort zijn extreem zeldzaam in West-Europa. (Foto: Ran Schols)

vondst en zeker één van de hoogtepunten van 2010. In West-Europa zijn slechts twee andere voorjaarsgevallen bekend en die dateren al van behoorlijk lang geleden: in Groot-Brittannië (28 mei 1977) en in Frankrijk (31 mei – 1 juni 1988). Uit Nederland is geen enkel voorjaarsgeval bekend. Opmerkelijk genoeg dateren zowat de helft van de gevallen in Zweden en Finland wel uit het voorjaar. Dit verschil in voorkomen wordt verklaard doordat de voorjaarstrek van Izelbelpuut vanuit de Afrikaanse wintergebieden in noordelijke en noordoostelijke richting gaat. Exemplaren die te ver doorvliegen komen daardoor in Noord-Europa terecht. Het grote overwicht aan najaarsgevallen verder westelijk in Noord-Europa is vermoedelijk het gevolg van de onervarenheid van jonge Aziatische vogels. De omvangrijke Centraal-Aziatische populaties van deze soort maken aanzienlijke langere trektochten dan hun soortgenoten uit Zuid-oost-Europa en Klein-Azië. (Slack 2009, Hudson *et al.* 2011).

Lijster spec. *Turdus spec.*

Op 5 december ontdekte vogelkijker/ringer Filip De Ruwe een intrigerende lijster met kenmerken van Zwartkeellijster *Turdus atrogularis* in zijn tuin. Met behulp van de nodige voedselvoorziening bleef de vogel ter plaatse tot 17 januari 2011. Hoewel de rossige tinten op diverse lichaamsdelen de nodige vragen oproepen over de determinatie, leek de vogel overtuigend op een Zwartkeellijster. De meerderheid van de honderden vogelkijkers die de tuin aandeden liet het niet aan hun hart komen. Het zou pas om het tweede geval voor de Belgische A-lijst gaan en pas het eerste dat weggelegd was voor een breder publiek. De eerste drie gevallen dateren van de eerste helft van de twintigste eeuw. De bijzondere vogel haalde zelfs het nationale nieuws, maar misschien was louter het feit dat een kleine grijze vogel zo veel volk naar een Loppemse wijk kon lokken daar ook wel niet vreemd aan. De rossige tinten bleven echter intrigeren. DNA-onderzoek toonde aan dat er wel degelijk iets aan de hand was: de vogel had overwegend genetisch materiaal van een andere Siberische lijstersoort, Naumanns Lijster *Turdus naumanni*. Onderzoek heeft aangetoond dat de volgende vier Aziatische lijstersoorten erg nauw aan elkaar verwant zijn: Zwartkeellijster, Roodkeellijster *Turdus ruficollis*, Naumanns Lijster en Bruine Lijster *Turdus eunomus*. Blijkbaar zijn deze soorten pas relatief recent ontstaan uit een gemeenschappelijke voorouder (Parkin & Knox 2010). Lars Svensson voegde daar nog aan toe dat de leeftijd van de vogel een belangrijk bijkomend element was. Bij een adult mannetje zouden enige rossige tinten aanvaardbaar zijn, maar niet voor een jong mannetje. De rosse veer-

▶ Lijster spec. *Turdus spec.* 8 december 2010. Loppem (W). Deze vogel werd beschouwd als een Zwartkeellijster *Turdus atrogularis*, maar zowel uiterlijk als genetisch zijn er een aantal eigenaardigheden. De definitieve beslissing over de vogel moet nog genomen worden. (Foto: Johan Buckens)

partijen waren bij de Loppemse lijster daarenboven erg uitgebreid. Het BAHC zal deze vogel evalueren aan de hand van de meest recente informatie: er wordt dus nog geen finaal oordeel geveld.

Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum* (0,9,1)

(10) 19 september, Sint-Laureins (O), 1 1KJ ringvangst (verslag P. Schollaert en M. Demeulemeester)

Alle Belgische gevallen tot nu toe waren ringvangsten met als uiterste data 16 augustus en 9 oktober. Het geval van 2010 past perfect in dat plaatje.

Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* (0,28,1)

(29) 3 september, Grembergen (O), 1 1KJ ringvangst (verslag J. Mannaert)

Baardgrasmus *Sylvia cantillans cantillans* (0,18,1)

(19) 15 mei, Mont-Saint-Guibert (BW), 1 2KJ m. ringvangst, westelijke ondersoort cantillans (verslag O. Poncin)

Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* (0,9,2)

(10) 19 augustus, Paelsteenpanne, Klemserke (W), 1 ex. (verslag J. Buckens)

(11) 1 – 7 september, Visserskruis, Zeebrugge (W), 1 ex. (verslag J. Buckens)

2010 is het eerste jaar met meer dan één geval van Grauwe Fitis in België. Het vorige geval dateerde reeds van 2006. Alle Belgische gevallen situeren zich in de kuststrook van Oostende tot Knokke.

Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus* (0,104,4)

(105) 16 oktober, Zele (O), 1 ex. ringvangst (verslag F. Roels)

(106) 18 oktober, Willemspark, Heist (W), 1 ex. (verslag J. Buckens)

(107) 26 oktober, Essen (A), 1 ex. ringvangst (verslag J. Elst)

(108) 15 november, Steenokkerzeel (VB), 1 ex. ringvangst (verslag R. Camerlinckx)

Met vier gevallen vormt 2010 geen slecht jaar voor dit Siberische juweeltje. Een aantal gevallen moet nog worden ingediend of beoordeeld, zodat het jaartotaal vermoedelijk hoger ligt. Het beste jaar blijft met voorsprong 2004 met 12 aanvaarde gevallen.

Humes Bladkoning *Phylloscopus humei* (0,8,1)

(9) 7 – 11 november, Middelkerke, 1 ex. (verslag M. D'Haen)

De negende Humes Bladkoning voor België was pas de eerste sinds twee gevallen in 2003. Dwaalgasten van deze soort arriveren later op het najaar in West-Europa dan Bladkoningen *Phylloscopus inornatus*; de timing komt meer overeen met die van Pallas' Boszanger. In Groot-Brittannië is de soort een jaarlijkse en toenemende gast (Slack *et al.*). Ook in Nederland worden vrijwel jaarlijks Humes Bladkoningen vastgesteld.

Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus* (0,36,1)

(37) 8 oktober, Grembergen (O), 1 ex. ringvangst (verslag J. Mannaert)

Westelijke Bergfluits *Phylloscopus bonelli* (2,14,0)

(16) 14 tot eind juni 1997, Wijnendalebos, Torhout (W), 1 m. zangpost (verslag K. Hessel)

Een oud geval waarvan alsnog een aanvaardbare beschrijving werd ontvangen. Het betreft pas het vierde geval voor het Vlaamse Gewest en het eerste voor de provincie West-Vlaanderen. Het vorige geval dateerde al van 1976 en na 1997 is de soort niet meer vastgesteld in ons land. In de tweede helft van de twintigste eeuw dook de soort in de periode 1967-1995 (vooral in de periode 1967-1984) een aantal keren op als broedvogel in Wallonië. In 1983 was er zelfs sprake van maar liefst vier zangposten in Torgny in het uiterste zuiden van de

provincie Luxemburg. Niet al deze gevallen zijn weliswaar beoordeeld door de zeldzaamhedencommissie. De grote zeldzaamheid van (Westelijke) Bergfluit in België is opmerkelijk. Hoewel de populatie een afnemende trend kent, wordt ze nog steeds geschat op honderdduizenden broedparen (BirdLife International 2004). Ondanks een afname telt de Franse populatie nog steeds 100.000-300.000 paren; de soort komt bij onze zuiderburen ook vrij noordelijk voor, tot in de Franse Ardennen (weliswaar spaarzaam). Als lange afstandstrekker waarvan de noordrand van het verspreidingsgebied in Frankrijk bijna tot aan onze landsgrenzen reikt mag van Westelijke Bergfluit worden verwacht dat hij in het voorjaar regelmatig bij ons opduikt door overshooting. Eenzelfde gebrek aan voorjaarsgevallen is vastgesteld in Groot-Brittannië en Ierland. Dat wordt wel ruimschoots gecompenseerd door een handvol gevallen per najaar (Slack 2009, Hudson et al. 2011). In Nederland is er dan weer wél een overwicht aan voorjaarsgevallen (van den Berg & Bosman 1999). Westelijke Bergfluit is sinds een aantal jaren gesplit van Balkanbergfluit *Phylloscopus orientalis*. Hoewel beide soorten uiterlijk zeer sterk op elkaar lijken zijn er duidelijke vocale verschillen. DNA-onderzoek heeft verder aangetoond dat beide taxa genetisch evenveel van elkaar verschillen als van Fluit *Phylloscopus sibilatrix*.

Iberische Tjiftjaf *Phylloscopus ibericus* (0,3,1)

(4) 25 april – 10 mei, –Zoniënwood, Oudergem (Br), 1 m. (verslag CH) Pas de vierde Iberische Tjiftjaf voor België. Dit is een lastige soort om hard te maken, omdat vaak verwarring wordt gecreëerd door Tjiftjaffen met afwijkende zang. Goede geluidsopnames en/of goede foto's zijn onontbeerlijk om gevallen van deze soort voor aanvaarding in aanmerking te laten komen.

Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* (0,94,0)

ERRATUM: de correcte datum voor het geval van 5 juni 2008 te Verrebroek in Elst et al. 2010 is 4 juni 2008.

Witkopstaartmees *Aegithalos caudatus caudatus* (-,-, invasie: registratie oktober – maart 2011: 908 ex.)

Vanaf 12 oktober tot in maart 2011 was er sprake van een zeer grote invasie. Zoals aangekondigd in het vorige BAHC-rapport (Faveyts et al. 2011) heeft het BAHC beslist om deze invasie te registreren zonder dat alle gevallen moeten worden beoordeeld. De argumenten voor deze beslissing zijn de volgende: het onmiskenbaar voorkomen van grote aantallen Witkopstaartmezen in België, het voorkomen van grote aantallen in grote delen van Europa, het feit dat een flink aantal exemplaren duidelijk fotografisch gedocumenteerd werd en het gegeven dat enkel rekening houden met bij het BAHC ingediende gevallen tot een sterk vertekend beeld zou leiden van de werkelijke omvang van de invasie. De volgende verslagen werden ontvangen: 12 oktober, Grote Zandput, Mol (A), 5 ex. (verslag M. Huysmans); 19 oktober – 31 december, Ideeëntuin, Nieuwpoort (W), tot 15 ex. (verslag K. Goemaere); 20 oktober – 6 november, Groot Schietveld, Brecht (A), tot 4 ex. (verslag P. Symens); 22 oktober, Blankenberge (W), 1 ex. (verslag P. Adriaens); 29 oktober, Generaal Willemspark, Heist (W), 1 ex. (verslag P. Adriaens); 29 oktober, Heikant, Zele (O), 10 ex. ringvangst (verslag F. Roels). Op basis van het onderzoek door het BAHC in het kader van de registratie van gevallen wordt voor heel België uitgekomen op een totaal van maar liefst 908 Witkopstaartmezen (815 ex. waargenomen in het veld en 93 ex. geringd).

De ondersoort *caudatus* van Staartmees heeft met deze invasie op zeer overtuigende wijze haar intrede gedaan op de Belgische vogellijst! Over het voorkomen van Witkopstaartmezen in België bestond voorheen onduidelijkheid. Er werd aangenomen dat het vrijwel steeds ging om zgn. 'witkoppige Staartmezen': exemplaren van de hier broedende ondersoort *europaeus* met een witachtige kop. Enkele gevallen uit het verleden hadden vermoedelijk wél betrekking

op *caudatus*, o.m. uit de winter 2003-2004, maar het taxon had het voorsnog niet gehaald tot de Belgische lijst. Voor meer informatie over de invasie van 2010-2011 verwijzen we naar Faveyts & Mertens (2011). Dankzij deze invasie kwamen heel wat gevallen van waarnemingen van potentiële Witkopstaartmezen boven water. Gezien de omvang van de invasie mogen we aannemen dat deze ondersoort ook vroeger reeds ons land moet hebben bereikt. Het BAHC is vragende partij om beschrijvingen van gevallen van voor 2010 te ontvangen. Op die manier krijgen we meer zicht op het voorkomen van de Witkopstaartmees bij ons.

Taigaboombkruiper *Certhia familiaris familiaris*

13 oktober, Domein Prins Karel, Raversijde (W), 1 ex. (verslag P. Adriaens)

Roodkopklauwier *Lanius senator senator* (-,136,2)

(137) 2 juni, Maubray (H), 1 m. (verslag CH)

(138) 7 juni, Hamont (L), 1 ex. (verslag H. Claes)

Roodmus *Carpodacus erythrinus* (-,-,3)

6 – 8 juni, Viersel (A), 1 2KJ m. (verslag P. Tibax)

18 – 30 juni, Webbekoms Broek, Webbekom (VB), 1 ad. m. (verslag W. Claes, verslag P. Collaerts)

25 – 26 juni, Broechem (A), 1 2KJ m. (verslag P. Van de Voorde)

Het tweede jaar op rij met een naar Belgische normen behoorlijk aantal Roodmussen. In de periode 1998-2009 werden slechts vier jaren gevallen aanvaard. Juni is zowat de beste maand voor de soort in België en veel gevallen hebben betrekking op onvolwassen mannetjes: de gevallen van 2010 passen perfect in dit plaatje. Ook in Nederland is juni de beste maand voor Roodmussen (van den Berg & Bosman 1999, Bijlsma et al. 2001).

Cirlgors *Emberiza cirlus* (125,82,1)

(208) 24 mei, Tienne Breumont, Nismes (N), 1 ex. (verslag R. Lebrun)

Dwerggors *Emberiza pusilla* (6,49,2)

(50) 19 – 21 oktober 2007, Voorhaven, Zeebrugge (W), 1 ex. (F. Vanhove)

(55) 4 – 24 januari, Hasselt (L), 1 ex. (verslag S. Vangompel)

(56) 24 september, Oosthoven (A), 1 ex. ringvangst (verslag J. Geudens)

2. Categorie D

Buffelkopeend *Bucephala albeola*

24 mei 2005, Baudour-Tertre (H), 1 2KJ m. (verslag H. Dufourny)

3. Categorie E

Sneuwgans *Anser caerulescens*

16 mei, Petegem (O), 2 ex. overvliegend (verslag B. Heirweg)

Dwerggans *Anser erythropus*

6 – 14 februari, De Blankaart, Woumen (W), Noordschote (W) en Diksmuide (W), 1 ad. (verslag BAHC)

Geen informatie over aan- of afwezigheid van pootringen.

Roodhalsgans *Branta ruficollis*

Januari – december, Maasvallei, Geistingen/Kessenich/Aldeneik (L), 1-3 ex. (verslag BAHC)

5 januari, Sint-Gillis-Waas (O), 1 ex. (verslag G. Spanoghe)

2 februari – 23 maart, Schulensbroek, Schulen (L), 1 ad. (verslag R. Demey)

3 februari, Doelpolder-Noord, Doel (O), 1 ex. (verslag BAHC)
 24 augustus, Londerzeel (VB), 1 ad. (verslag S. Van Ingelgem)
 25 – 3 december, Pompje Stalhille/weiden Ettelgem (W), 1 ad. (verslag J. Buckens)
 28 – 30 december, Achterhaven, Zeebrugge (W) en Zuienkerke (W), 1 1KJ (verslag J. Buckens)

Behalve een hoog aantal aanvaarde gevallen kende Roodhalsgans in 2010 ook een flink aantal niet-aanvaarde gevallen. Sommige gevallen hebben betrekking op zekere of vrijwel zekere ontsnapte vogels. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de jaarrond aanwezige exemplaren in de Limburgse Maasvallei. In een aantal gevallen gaat het echter om vogels die mogelijk ten onrechte in deze categorie terecht zijn gekomen, doordat er geen informatie beschikbaar is over het al dan niet aanwezig zijn van pootringen.

Kokardezaagbek *Lophodytes cucullatus*

5 januari – 17 februari, Uiterwaarden, Kessenich (L), 1 vr. (verslag BAHC)

Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus*

23 april, Tertre (H), 6 ex. overvliegend (verslag CH)
 18 juli, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex. overvliegend (verslag D. Symens)

Waarnemingen van overvliegende Roze Pelikanen kunnen niet voor aanvaarding in aanmerking komen aangezien het niet mogelijk is de aan- of afwezigheid van pootringen vast te stellen. Het groepje in Henegouwen was vrijwel zeker afkomstig van het dierenpark Pairi Daiza (het vroegere Parc Paradisio), waar zich vrij vliegende exemplaren ophouden die af en toe de ruime omgeving verkennen. Zoals de waarnemer zelf aangeeft mag van de Brechtse vogel worden aangenomen dat het ging om één van de drie Roze Pelikanen die twee dagen voordien ontsnapten uit het dierenpark Beekse Bergen in het Nederlandse Hilvarenbeek (Noord-Brabant) (afstand ca. 40 km).

4. Niet-aanvaarde gevallen

Tenzij anders vermeld worden de beschrijvingen van de onderstaande gevallen als onvoldoende overtuigend beschouwd.

Taigarietgans *Anser fabalis fabalis*: 26 december, Stabroek (A). Waarnemingen van deze ondersoort zonder foto's komen niet in aanmerking voor aanvaarding. **Amerikaanse Smient *Anas americana*:** 13 februari, Aalter (O). **Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*:** 18 april, Webbekoms Broek, Webbekom (VB), 1 ex. overvliegend. **Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauritanicus*:** 17 september, Witte Berg, De Panne (W), 2 ex. langsvliegend. **Slangenarend *Circaetus gallicus*:** 25 mei, Wierde (N); 2 augustus, Ottergem (O), 1 ex. overvliegend; 10

augustus, Oud-Heverlee (VB); 12 en 14 augustus en 2 september, Scheldebroeken, Berlare (O), 1 ex.; 1 september, Soignies (H), 1 ex.; 10 oktober, Mont-Saint-Aubert (H), 1 ex. **Zeearend *Haliaeetus albicilla*:** 31 december 2008, Ougrée (Lg), 22 februari, Membach (Lg); 18 maart, Leuven (VB). **Vale Gier *Gyps fulvus*:** 12 juni, Geel (A) en Herenthout (A). **Steppekiekendief *Circus macrourus*:** 1 mei, Lier (A); 18 oktober, Graux (N), 1 1KJ. **Schreeuwarend *Aquila pomarina*:** 22 september, Kristallijn, Lommel (L), 1 ex. overvliegend; 23 september, Mechelen-aan-de-Maas (L), 1 ex. overvliegend. **Sakervalk *Falco cherrug*:** 8 februari 1997, De Zwaanhoek, Oudenburg (W). Een zeer goed gedocumenteerde waarneming van een ongeringde en niet van riempjes voorziene Sakervalk. Een intrigerend geval met verschillende positieve elementen. De herkenning van grote valken en eventuele hybrides is echter dermate lastig dat het voor deze soorten onontbeerlijk is om over goede foto's te beschikken. Daarnaast is de soort extreem zeldzaam in West-Europa en zijn er nog geen aanvaarde Belgische gevallen. Het BAHC verkiest voorzichtigheidshalve om dit geval niet te aanvaarden op de A-lijst. **Giervalk *Falco rusticolus*:** 21 september, Roly (N). **Grote Trap *Otis tarda*:** 28 december, Peer (L). **Griël *Burhinus oedicnemus*:** 29 juli, Bois-et-Borsu (Lg). **Killdeerplevier *Charadrius vociferus*:** 12 november, 1 ex. overvliegend, Klemskerke (W). Een erg intrigerende waarneming van een vermoedelijke Killdeerplevier. De combinatie van extreme zeldzaamheid van deze soort op het Europese vasteland en de korte duur van de waarneming van een overvliegende vogel waarbij niet alle kenmerken grondig gecheckt konden worden, geeft te weinig zekerheid voor het aanvaarden van een nieuwe Belgische soort. **Steppekievit *Vanellus gregarius*:** Bergelenput, Gullegem (W), 1 ex. overvliegend. **Poelruiter *Tringa stagnatilis*:** 21 april, Moerbeke-Waas (O); 2 augustus, Roesbrugge/Haringe (W). **Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus*:** 10 september, Harchies (H). **Lachstern *Gelochelidon nilotica*:** 25 april, Bredene (W). **Dougalls Stern *Sterna dougallii*:** 11 mei, Blankenberge (W). **Papegaaiduiker *Fratercula arctica*:** 16 oktober, De Panne (W). **Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola maurus*:** 30 mei, Tenneville (Lx). **Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva*:** 30 juni, Genk (L). **Iberische Tjiftjaf *Phylloscopus ibericus*:** 2 april, Harelbeke (W); 6 mei, Dworp (VB); 7-10 juni, Izel (Lx). **Siberische Tjiftjaf *Phylloscopus collybita tristis*:** 5 september, Sart-Jalhay (Lg). **Noordelijke Taigaboomkruiper *Certhia familiaris familiaris*:** 6 oktober, Manhay, ringvangst. **Roodkopklauwier *Lanius senator*:** 26 maart, Plateau des Hautes Fagnes (Lg); 24 mei, Jamagne (N). **Witstuitbarnsijs *Carduelis hornemanni*:** 11 november, stalvallei, Zandvliet (A). **Grijze Junco *Junco hyemalis*:** 28 oktober, Haven, Antwerpen (A), 1 ex. dood op een schip. Het is onduidelijk of deze vogel ooit levend het Belgische grondgebied heeft bereikt.

Wouter Faveyts, wouter.faveyts@telenet.be

Joris Elst, joris@elst.be

BAHC, p/a Marnix Vandegehuchte, marnix.vandegehuchte@telenet.be

Referenties

- Bijlsma R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland* (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht
- Bijlsma R. G. 2012. Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2011. *De Takkeling*. 20(1): 10-45
- BirdLife International 2004. *Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife International Conservation Series No. 12)
- BirdLife International 2012. Species factsheet: *Vanellus gregarius*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 05/03/2012.
- BirdLife International (2012) Species factsheet: *Anas formosa*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 21/03/2012
- Delage F. zonder datum. *Suivi de l'Elanion blanc (Elanus caeruleus) dans le bassin de l'Adour*. LPO Aquitaine (http://lpo.pyrenees.atl.free.fr/IMG/pdf/Etat_de_la_reproduction_en_2009.pdf)

- Delany S. & D. Scott 2006. *Waterbird Population Estimates. Fourth Edition*. Wetlands International. Wageningen.
- Delany S., D. Scott, T. Dodman & D. Stroud (eds.) 2009. *An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia*. Wetlands International. Wageningen, The Netherlands
- De Schutter B., S. Keteleer, W. Van Nunen, G. Vergauwen & J. Elst 2011. Kleine Regenwulp in de Uitkerkse Polder (W) in september 2010. *Natuur.oriolus* 77(1): 19-21
- De Smet G. 2005. Status en herkomst van zeldzame ganzen in België. *Natuur.oriolus*. 71(BIJLAGE): 76-89
- Draaijer L. & R. Slaterus 2012. Gemengd broedgeval van Citroenkwikstaart en Gele Kwikstaart bij Zeewolde in 2011. *Dutch Birding* 34(2): 85-91
- Dubois P.J., P. Le Maréchal, G. Olioso & P. Yésou 2008. *Nouvel inventaire des oiseaux de France*. Delachaux et Niestlé, Paris
- Elst J., W. Faveyts, M. Vandegehuchte en de leden van het BAHC 2010. Zeldzame vogels in België in 2008. Zesentertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 76(2): 43-50

- Faveyts W. & G. De Smet 2007. Zeldzame roofvogels in Vlaanderen. *Natuur.oriolus*. 73(3) BIJLAGE: 75-88
- Faveyts W. 2010. 2010: een superjaar voor Slangenarend in Vlaanderen. *Natuur.oriolus*. 76(4): 132-134
- Faveyts W., J. Elst en de leden van het BAHC 2011. Zeldzame vogels in België in 2009. Zevenendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 77(2): 48-59
- Faveyts W. & J. Mertens 2011. Invasie van Witkopstaartmezen in de winter 2010-2011. *Natuur.oriolus*. 77(4): 140-144
- Fraser P.A. & M.J. Rogers 2006. Report on scarce migrant birds in Britain in 2003. Part 1: American Wigeon to Wryneck. *British Birds*. 99: 74-91
- Hagemeijer W.J.M. & M.J. Blair 1997. *The EBCC Atlas of European Breeding Birds. Their distribution and abundance*. T&AD Poyser, London
- Harrop A.H.J. & R.Y. McGowan 2009. Britain's first Baikal Teal. *British Birds*. 102: 691-696
- Hudson N. and the Rarities Committee 2011. Report on rare birds in Great Britain in 2010. *British Birds*. 104(10): 557-629
- Jacob J.-P. 2010. Pouillot de Bonelli (*Phylloscopus bonelli*), in Jacob J.-P., C. Delhem, A. Burnel, J.-L. Dambiermont, M. Fasol, T. Kinet, D. van der Elst & J.-Y. Paquet. 2010. *Atlas des oiseaux nicheurs de Wallonie 2001-2007. Série Faune – Flore – Habitats n°5*. Aves et Région wallonne. Gembloux
- de Juana E. 2011. The Sociable Lapwing in Europe. *British Birds* 104(2): 84-90
- Ovaa A., D. Groenendijk, M. Berlijn & CDNA 2010. Rare birds in the Netherlands in 2009. *Dutch Birding*. 32(6): 363-383
- Ovaa A., D. Groenendijk, M. Berlijn & CDNA 2011. Rare birds in the Netherlands in 2010. *Dutch Birding*. 33(6): 357-376
- Parkin D.T. & A.G. Knox 2010. *The Status of Birds in Britain & Ireland*. Christopher Help, London.
- Slack R. 2009. *Rare Birds. Where and When. An analysis of Status and Distribution in Britain and Ireland*. Russell Slack. Rare Bird Books, York
- Slaterus R. & V. van der Spek 2011. Recente meldingen. *Dutch Birding* 33(2): 144-148
- Sovon 2006. Gestreepte Strandloper: een zeldzame gast uit Amerika...of Siberië. *Sovon-Nieuws* 19(3): 13-15
- Vandegehuchte M. en de leden van het BAHC 2009. Zeldzame vogels in België in 2007. Vijfendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 75(4): 113-121
- Vansteelant W., W. Faveyts & J. Buckens 2011. Opmerkelijke Ruigpootbuizerdinvasie in de winter 2010-2011: oorzaken in een historische en Europese context. *Natuur.oriolus*. 77(3): 87-98
- van den Berg A.B. & C. Bosman 1999. *Zeldzame vogels van Nederland*. GMB Uitgeverij, Haarlem
- van den Berg A.B. & M. Haas 2011a. WP Reports. *Dutch Birding* 33(4): 254-267
- van den Berg A.B. & M. Haas 2011b. WP Reports. *Dutch Birding* 33(5): 330-345
- Wernham C.V., M.P. Toms, J.H. Marchant, J.A. Clark, G.M. Siriwardena & S.R. Baillie (eds.) 2002. *The Migration Atlas: movements of the birds of Britain and Ireland*. T. & A.D. Poyser, London
- Zwarts L., R.G. Bijlsma, J. van der Kamp & E. Wymenga 2009. *Living on the edge. Wetlands and birds in a changing Sahel*. KNNV Publishing, Zeist

Samenvatting-Abstract-Résumé

Dit 38ste rapport van het BAHC en de CH behandelt in totaal 181 gevallen van zeldzame vogels in België, verdeeld over 72 (onder)soorten. De geregistreerde gevallen van Witbuikrotgans, Ruigpootbuizerd en Witkopstaartmees zijn daar niet bijgerekend. Het overgrote deel heeft betrekking op 2010. 135 gevallen worden aanvaard in categorie A, 1 in categorie D, 11 in categorie E en 34 gevallen worden afgewezen. Er wordt slechts één nieuwe soort toegevoegd aan de Belgische lijst dit jaar, maar wat voor één: de zevende Kleine Regenwulp voor het West-Palearctisch gebied! Daarnaast kon Witkopstaartmees als nieuwe ondersoort worden toegevoegd aan de Belgische lijst. Andere hoogtepunten zijn de 2de Siberische Taling, in totaal drie Grijsse Wouwen, alweer een nieuw record van in totaal 12 Slangenarenden, de eerste Grote Trap sinds 1987, de 3de Izabeltapuit en de 4de Iberische Tjiftjaf. Over de vermeende vijfde Zwartkeellijster is op basis van recente informatie onduidelijkheid over de soortdeterminatie twijfel ontstaan; de beslissing over deze vogel wordt uitgesteld. Ook vermeldenswaardig zijn recordaantallen voor Roodhalsgans, Witbuikrotgans, Zeearend, Ruigpootbuizerd en Witkopstaartmees. In negatieve zin valt het ontbreken van gevallen van Ralreiger en Roodstuitzwaluw op. ■

Rare birds in Belgium in 2010. Thirty-eighth report of the Belgian Rarities Committee

This 38th report of the Flemish and Walloon Rarities Committees concerns 181 instances of unusual birds in Belgium, of 72 (sub) species. The registered occurrences of Pale-bellied Brent Goose, Rough-legged Buzzard and White-headed Long-tailed Tit are not included. The vast majority of occurrences are for 2010. 135 cases are accepted into category A, 1 in category D, 11 in category E and 34 cases were not accepted. Only one new species was added to the Belgian list this year, but what an addition: the seventh Little Curlew for the Western Palearctic! In addition White-headed Long-tailed Tit was added as a subspecies to the Belgian list. Other highlights are the 2nd Baikal Teal, a total of

3 Black-winged Kites as well a new record of 12 Short-toed Eagles, the first Great Bustard since 1987, the 3rd Isabelline Wheatear and the 4th Iberian Chiffchaff. Based on recent information there is some doubt about the species determination of the claimed fifth Dark-throated Thrush; the decision for this bird has been postponed. Also worth recording are record numbers Red-breasted Goose, Pale-bellied Brent Goose, White-tailed Eagle, Rough-legged Buzzard and White-headed Long-tailed Tit. On the negative side the absence of records of Squacco Heron and Red-rumped Swallow are noteworthy. ■

Oiseaux rares en Belgique en 2010. 38ème rapport du Comité Belge d'Homologation

Ce 38ème rapport du BAHC (le comité d'homologation flamand) et du CH traite au total 181 cas d'oiseaux rares en Belgique, répartis en 72 (sous-)espèces. Les cas enregistrés de Bernache à ventre pâle, de Buse pattue et de Mésange à longue queue à tête blanche n'y sont pas compris. La plupart des données concernent l'année 2010. 135 cas sont acceptés en catégorie A, 1 en catégorie D, 11 en catégorie E et 34 ont été refusés. Cette année, il n'y a qu'une seule espèce qui est ajoutée à la liste belge, mais une de taille: le 7ème Courlis nain du Paléarctique occidental! A part cela, la Mésange à longue queue à tête blanche a pu être ajoutée en tant que nouvelle sous-espèce à la liste belge. D'autres points forts sont la 2ème Sarcelle élégante, au total 3 Elanions blancs, un nouveau record de 12 Circaètes Jean-le-blanc au total, la première Outarde barbe depuis 1987, le 3ème Traquet isabelle et le 4ème Pouillot ibérique. A propos de la prétendue cinquième Grive à gorge noire, une information récente a fait naître un doute sur la détermination de l'espèce. La décision concernant cet individu a été reportée. Les nombres record de Bernache à cou roux, de Bernache à ventre pâle, de Pygargue à queue blanche, de Buse pattue et de Mésange à longue queue à tête blanche valent la peine d'être cités. Par ailleurs, le manque de données de Crabier chevelu et d'Hirondelle rousseline est assez remarquable. ■